

Denne beretning om Storvorde bys historie er skrevet i ca. 1924 af Søren Pedersen (kaldet Smed), der levede fra 1863 til 1937. Fra 1913 til 1937 var han forpagter af gården, Nørkærvej 7

Indvalgt i sognerådet den 18. december 1903 og vælges på konstituerende møde den 4. januar 1904 til fattigforstander. Vælges i 1907 til sognerådets næstformand. Vælges i 1909 til sognerådsformand. Deltager som sognerådsformand i sidste sognerådsmøde den 28. marts 1913. Genvælges ikke for den nye valgperiode. I protokollen er ikke senere nævnt, at Søren Pedersen derefter er kommunekasserer. Optræder ifølge protokollen i de følgende år ikke i kommunalt sammenhæng.

Søren Pedersens beretning om Storvordes historie

Storvorde By er beliggende i Fleskum Herred og Aalborg Amt og Byen hørte i sin Tid under Godset Klarupgaard. I de Dage da Bønderne skulde gjøre til "Hous" på Hovmarken, var det ikke altid lige behageligt, hvem der var Naadigherren paa Godset. Den mest berygtede Godsejer Bagger Griis, som efter hvad Sagnet fortæller, var en slem Tyran over for sine Fæstebønder. Hvor han stammer fra, vides ikke, men han har velsagtens hørt til Slægten Griis, som den gang ejede en del Gaarde i Vendsyssel. Klarupgaard var jo et mindre Gods, og Indtægterne har ikke kunnet svare til at føre disse store Drikkegilder, som Datidens Adelsmænd holdt, undertiden i flere Dage, derfor kom Klarupgaard ogsaa i den situation, at den skulde sælges ved Auktion (og Sagnet fortæller) at der mødte to Brødre fra Nørretranders og bød Gaarden inde for 1200 Rigsbankdaler Sølv, men da Auktionsherrene tilligemed de forsamlede Herremænd saa, hvem der havde budt det højeste Bud for Gaarden, at det var et par Bønder (i Stouthoser) kunde Gaarden ikke overdrages til dem, da Herremændene ikke vilde tillade, at Bønder blev Godsejere og kom op i deres Rangklasse. Efter Sagnet var det saa en Kancelliraad Christensen, som fik Gaarden.

Storvorde Bys Jorder grænser mod Nord og Vest til Klarups og Romdrups Markjorder og mod Vest og Syd til Lillevordes og Sejlflods Jorder. Fra Storvorde By gaar en Vej ud af den vestlige del af Byen og føres forbi Rødhøj. Om denne Høj gaar et Sagn, der fortæller, at i Højen boede en Trolde, som vel ikke kunde betragtes for at være af de slemmeste, thi naar han tændte sit Lys på Højen, var det for at meddele de Storvorde Folk, at der var et eller andet ondt i vente, men Folk frygtede alligevel Trolde paa Sankthansaften, for da var han i sit slemme Troldehumør, og enhver, der passerede Højen den Aften, blev syge og var slemme at kurere. Naar man nu følger Vejen længere op, til man kommer op paa et af de højeste Punkter, faar man en Lavning eller Slugt lige for sig og længst ude i Vest, der kan man se, at Slugten bliver dybere og Terrænet hæver sig brat op paa begge Sider af Slugten. Slugten danner et Byskjel mellem Romdrup og Klarup. Slugten paa det dybeste kaldes Svinetruget. Her var der lavet en Ulvegrov til at fange de graa Bæster i. Her blev saa nedsat en Gaas i et Bur nede i Graven, og naar Gaasen gjaldede, hidkaldte den Ulvene, som saa for at fange Gaasen maatte springe i Graven, hvoraf den ikke senere kunde komme op, men blev næste Dags Morgen skudt af Skytten fra Klarupgaard. Nu siger Sagnet, at der boede en fribonde i Klarup ved Navn Vinter, hvis Søn Godsejer Bagger Griis havde fortørnet. Han hentede Gaasen hver Gang der blev én sat i Graven, saa naar Naadigherren og hans Skytte kom, var der intet. Gaasen var borte, og der var heller ingen Ulv. Naadigherren anede, hvem der havde Skyld i dette og lagde sig tillige med Skytten og Ridefogeden i et (Skjul) Baghold og fangede her Fribondens Søn og førte ham til Hundehullet paa Klarupgaard. Hvad der senere hændte mellem Fribonden og Naadigherren hører jo Klarup til.

Der gaar en vej fra Storvorde By til Overdrevslodderne eller Overmarken, den begynder ved den sydlige del af Byen og kaldes Kællingdalsvej, og Navnet stammer fra en Høj, som kaldes Kællinghøj, som er beliggende

på Overdrevet. Den har formodentlig i sin Tid været brugt som Baunehøj. Om den siger Sagnet, at en Kone i Lillevorde vilde i Besøg i Storvorde, og saa vilde hun gaa tværs over Marken for at korte Vejen. Da traf det sig saaledes, at da hun passerede et stykke Hede, som var mellem Lillevorde og Storvorde, kom der en Ulv efter hende, og da hun opdagede den, tog hun et rødt Skørt eller Nederdel af sig og hængte det op paa en Stok paa Højen. Da den enlige Ulv ikke turde angribe, satte den sig til at tude, saa der kom flere til. Da Ulvene, som var tilkaldt ved den førstes Tuden, saa mærkede, at de var blevet narrede af den, sønderrev Flokken den Ulv, som havde kaldt de andre til. Siden den Tid har Højen været kaldt Kællinghøj. Disse Jorder, som er beliggende Vest og Syd for Storvorde By har følgende Benævnelse - fra Byen og til Lillevorde Skel kaldes de Hørland, Tyrholm, Nederlodden, Tværlodden og Overlodden.

Omkring Aar 1800 bestod Storvorde By af 24 Gaarde og 30 Huse med en folkemængde paa 305 Personer. Gaarden med Mtrk. Nr. 16 ejedes af en Bonde, som under Skipper Klements Opstanden udviste Forræderi imod sine ligestillede og fangede Skipper Klement mellem sin Lade og Naboens Lade, da Klement træt og udaset efter sin Flugt fra Aalborg var naaet til Storvorde. Der fortælles, at nævnte Bonde fik Gaarden overdraget til Selveje for sin Bedrift, og disse Parceller, som hørte til denne Gaard, var ogsaa større end dem, der hørte til de andre Gaarde i Byen. Nævnte Gaard kom senere igen til at høre under Klarupgaard og beboedes ca. Aar 1800 af Fæstebonden Christen Christensen (gamle Sognefoged kaldet). Om denne Bonde var i slægt med Forræderen (Esbern eller Esben Nielsen) vides ikke (Sagnet fortæller intet derom), men det kan vel oplyses gennem Kirkebøgerne. Af denne Christen Christensens Efterkommere bor der flere i Byen. Gaarden er nu udstykket og Jordene er paa flere Hænder.

Storvorde By var for ca. 50 Aar siden en noget langstrakt By og dog tæt sammenbygget. Den laa på begge sider af Vejen saaledes at paa Vessiden af Vejen var der kun en række Gaarde og Huse, medens der på Østsiden var 2 rækker Gaarde og Huse, og her var de saa tæt bygget sammen, at der ikke kunne køres med Vogn imellem de forskellige Bosteder, og to Naboer havde saaledes Færdselsret igjennem hver andres Gaarde for at komme til deres Jorder. Gaarde og Huse var Bindingsværk med lerklinede Vægge, meget lave Bygninger og der var sat støtter til dem, for at de ikke skulde falde sammen eller vælte. Bønderne var meget fattige og Byen bar i det hele samme Præg. Men Byen forandrede sig. Da man var naaet til Aar 1830 saa begyndte den ene Gaard efter den anden at blive ombygget til solide grundmurede Gaarde, thi da var Bønderne blevet Selvejere. Medens de endnu var Fæstere og skulde aflevere Tiende fra Marken, maatte de ofte vente på Fogeden fra Godset, for at han kunde udtage hvert 10ende Neg på Marken (han tog selvfølgelig det bedste) og dette Tiende skulde først afleveres på Godset, før det øvrige maatte køres hjem (hårde Tider!).

Skolen er beliggende midt i Byen og er for nogle Aar siden blevet ombygget. Kirken er beliggende i den sydlige del af Byen, den er formodentlig opført i den katolske Tid, hvad ogsaa nogle Helgenbilleder, som findes der, vidner om. Byens Fattighus er beliggende lidt Nord for skolen. Her boede i mange Aar en gammel Ungkarl ved Navn Snortames. Han var meget lille af Vækst, men en pudsig én at se paa, han var som regel iført en rødstribt Vest, hvor for og bag var af samme Stof, dertil havde han en laadden Hue med en stor Dusk oven i. Snortames var godt kjendt i de omliggende Byer, naar der var Legestue og Auktion var Tames altid selvskreven Gæst. Dengang brugtes der Spiritus ved saadanne lejligheder og Tames holdt til bag ved Bordene, saa der vankede ikke saa lidt til ham, saa han blev som regel fuld. Naar Tames havde naaet dette, saa mødte der ogsaa en flok Drengene og skulde holde moro med ham, og kunde en af Drengene saa

faa fat i en Lokke af hans lange Haar, saa var spillet gaaende. Tames sprang rundt i Gaardene efter Drengene under Hujen og Latter fra Drengene.

Vejen gjennem Byen der gaar til Sydøst til Mou, har en Drejning i Nord, her hvor den drejer laa et lille Hus, som kaldtes Himmerigshuset, og der boede Himmerigsmænd og hans kone Stine. Huset er nedbrudt og Pladsen sløjfet, der er blot en stor Sten, der vidner om, hvor det har staaet. Jordene syd for denne Vej benævnes for Mosen og Sønderkæret. Her paa Sønderkæret har der staaet to Huse. Det ene stod paa Sydsiden af den Vej, som fører fra Mou - Vejen til Sejlflod og kaldes Sejlfloddriften, det beboedes af Fløjtjohannes. Der står endnu en Hyldebusk som Minde om, hvor Huset har været. Paa nordre Side af nævnte Vej stod det andet Hus, som benævnedes for Vandsmedens Hus, dette Hus's Jorder var paa begge Sider af Aaen, og der kunne holdes Hest og 3-4 Køer. Her fødtes Christen Møller, som blev Forstander paa Flakkebjerg Børneopdragelses Anstalt. Aaen som løber gjennem dette Hus's Jorder kaldes Lindenberg men ellers i daglig Benævnelse for Kanalen. Broen over den bliver kaldt Vindbroen. Den er først bygget af Klarupgaard og Lindenberg i Fællesskab, men en senere Istandsættelse af Broen blev foretaget af Lindenberg Gods alene, hvorfor de blev Ejer af den. Og af hver Gaard i Storvorde, Sejlflod, Klarup, Romdrup, Lillevorde skulde betales i Broafgift en Skæppe Byg. Mou Sogn skulde betale deres Afgift til Broen i et vist antal Sild. Dette blev senere afløst af Penge, og Beløbet overdraget Storvorde Kommune, som herefter skal holde Broen ved lige. Men Lindenberg Gods havde i et Gavebrev til Viborg Domkapitel skænket Broen dertil, og derfor maa Storvorde Kommune aarlig betale 8 Td. Byg efter Kapiteltakst til Domkapitlet. Storvorde fik den indløste Sum ca. 2000 Kr. Renten af denne Sum har i tidligere Aar kunnet svare til betaling i Viborg efter Kapiteltaksten af de 8 Td. Byg, men Storvorde blev ene om at holde Broen ved lige. Ved Tiendeafløsningen blev der indsendt Andragning om at faa Broen afløst, hvilket blev nægtet. Tilbuddet fra Storvorde lød paa disse 2000 Kr. som Indløsningssummen lød paa. Før nævnte Bro blev bygget, var der et Vadested over Aaen (Matr. Nr. 18) som Mou Sogns beboere benyttede, naar de for Eksempel skulde til Aalborg. Saa kom de gerne flere i følge og naar der var Is paa Vandet maatte den, der havde de kraftigste Heste, køre først over for at brække Isen for de andre. Der er et Sagn om dette Vadested. En Ejer af Høstemark druknede i Aaen derved. Denne Ejer skulde være flygtet fra Hamborg med en Sum Penge fra en Brandkasse, hvorfor han købte Høstemark, der den gang laa inde i Skoven, her mente han sig godt forsvaret saa langt inde i en Skov. Men en dag var han ridende til Aalborg, og her blev han opdaget. Da han mærkede, at de var paa Sporet efter ham, skyndte han sig hjemefter, men var ved at blive indhentet, saa da han kom til Vadestedet sprang han af Hesten og druknede sig i Aaen.

Følger man Aaen længere nordpaa, kommer man til en Bæk, som nu er udtørret, som kaldes Kaagbæk, her var, mens Sildefiskeriet florerede i Limfjorden, Ankerplads for Fiskekaagene. Naar Fiskerne kom i Land, og Kaagene var forankrede, saa skulde der smages paa den hjemmebryggede Brændevin, og det blev undertiden lidt dybt, de saa ned i Kruset, saa der opstod lidt Klammeri i mellem Fiskerne. Silden solgtes af Fiskerne dengang for 4 Skilling for en Ol. Ved Aaens Udløb til Fjorden ligger et Hus (Fiskerhuset kaldet), det er bygget af en Buchwald fra Gudumlund. Denne Buchwald lod Kanalen grave for at føre Vandet i Aaen op til nogle Fabriksvirksomheder, som han anlagde ved det nuværende Gudumholm, og Fiskerhuset blev da en Lodseplads dertil. Der er anlagt et Bolværk ved Huset for bedre at kunde sejle fra og dertil. Huset hører nu under Lindenberg. I Aar 1864 boede en Mand i Huset ved navn Christen Splittergal, han blev ad de danske ført til Vendsyssel fordi han ikke blev betragtet for at være god at have paa den her Side af Fjorden. Samme Skæbne maatte en Forpagter fra Gudumholms Fabrikker ved navn Stainthal nyde. Han var samtidig i

Fiskerhuset med en Ladning Mursten eller Kalk, som skulde leveres paa Lodsepladsen, da han var færdig hermed, kom to danske Soldater og anholdt ham, thi han var Tysker af Fødsel og var angivet for farlig.

Vejen som gaar Nord ud af Byen kaldes Nørkærvejen, men det første Stykke af Vejen inde ved Byen kaldes Gyden. Den Vej fører lige til Fjorden. Her ikke langt fra Fjorden ligger Limfjordsgaarden, den var en slags Signalstation i 1864, idet Ejeren af Gaarden ved Tegn viste de danske, om der var mange eller faa Tyskere i Storvorde. Om dagen var det med en Frakke med udspændte Ærmer, naar der var mange, om Natten var det ved Lys i Vinduet, var der 2 Lys, saa var der mange. Efter Slaget ved Lundby kom en Dansk Soldat, som var flygtet til Limfjordsgaarden og blev sat over til Vendsyssel af en der forbisejlende Skipper, som hørte Raabet om at yde Soldaten hjælp, thi alle Baade var blevet draget over til Nordsiden af Fjorden.

Jordene paa begge Sider af Vejen kaldes Fællederne, disse Fællede blev i første Del af 1800 tallet afbenyttet til Fællesdrift for Byens Kreaturer, men op imod 1850 begyndte Bønderne at lade deres Parceller udgrøfte og pløje, nu er hele dette Areal under Plov, og flere Ejendomme er blevet bygget i de senere Aar.

Holmen, Gudumholm kaldet, har nok været som en Ø eller Holm i Limfjorden engang i sin Tid, thi der findes flere Navne paa Holme i lige retning af Fjorden, f.Eks. Lodsholmen og Tranderholm, hvor af Egholm endnu er en Fortsættelse. Saa dette store og lave Kærdrag har været under Vand, som omfatter disse Landsbyer, som er beliggende på Gudumholmen, og der er meget, der tyder paa, at der har været Sejlads med Skibe derover. Der fortælles, at der er fundet et Skibsanker i Kæret ved Sejlflod, men Navnet paa Sejlflod tyder ogsaa paa, at der har været Sejlads til denne By. Der er flere Ting, som tyder paa, at dette Kærdrag har været under Vand, the der fortælles, at der har været indgivet Ansøgning til Regeringen om at faa Lodshuset paa Lodsholmen istandsat, men om der findes noget i Arkiverne i Kjøbenhavn, der kan bekræfte det, vides ikke. Der skal også i Kæret paa søndre Side af Landevejen, der fører til Aalborg, være fundet rester af en Baad. Det var under Tørvegravning den fandtes.

Paa Gudumholmen er der 6 Landsbyer, nemlig Gudum, Lillevorde, Romdrup, Klarup, Storvorde og Sejlflod, de er inddelt i 4 Sogne med 3 Pastorater, saa det har ikke været saa lille en Holm i Limfjorden, hvis man tror, at dens vand har gaaet op omkring denne. Aar 1787 var der 1302 Personer eller Indbyggere paa Gudumholmen, men Aar 1911 var der 3314 Indbyggere derpaa, det er en stor stigning i Indbyggerantallet på godt Et hundrede Aar, men det kan begrundes med, at nu er en stor Del af dette store Kjærdrag blevet bebygget. Til enkelte tider under Højvande i Fjorden kan store Dele af Kæret endnu gaa under Vand, og det gjør ikke saa lidt Skade, naar det salte Fjordvand kommer ind over Græs og Agerland.